

DOI: <https://doi.org/10.31318/978-966-7357-70-2-28>

Олена Вдовіна

кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент,
Національний університет оборони України
(м. Київ, Україна)

Olena Vdovina

PhD in Social Communications, Associate Professor,
National Defense University of Ukraine,
(Kyiv, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3770-125X>

© Вдовіна О., 2025.

ВІРТУАЛЬНІ ГАЛЕРЕЇ ТА ЦИФРОВІ ПЕРФОРМАНСИ:

ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Анотація. У статті досліджується інтеграція віртуальних галерей та цифрових перформансів у мистецьку освіту. У ній обговорюються міждисциплінарні підходи, технологічні інструменти та культурні рефлексії, що трансформують мистецьку комунікацію. Автор наголошує на викликах та можливостях використання цифрового мистецтва для розвитку критичного мислення, культурної ідентичності та міжнародної співпраці у вищій освіті.

Ключові слова: віртуальна галерея, цифровий перформанс, мистецька освіта, технології, культурна ідентичність.

У сучасному освітньому дискурсі важливим стає питання переосмислення ролі мистецтва в контексті цифрової культури. Одним із яскравих виявів цієї тенденції є поява віртуальних галерей і цифрових перформансів, що не лише змінюють уявлення про форми художньої комунікації, але й відкривають нові горизонти для інтеграції мистецтва в навчальний процес. Інтеграція цифрового мистецтва в освіту базується на принципах міждисциплінарності, інноваційності та культурної рефлексії. Згідно з поглядами М. Ферріса, цифрове мистецтво сприяє формуванню нової візуальної грамотності та критичного мислення: «Диджиталізація культурної практики – це не лише інструмент, а форма нового сприйняття світу» [1]. Університети як культурні інституції повинні адаптувати свої освітні стратегії до умов цифрового суспільства. Віртуальні виставкові простори, такі як Google Arts & Culture [2], MOMA Digital Collection [3] чи Artsteps [4], дозволяють студентам взаємодіяти з творами мистецтва незалежно від географії та фізичних обмежень. Це формує у здобувачів новий тип

сприйняття мистецтва як досвіду віртуальної присутності. Як зазначено на платформі Artsteps, «віртуальні галереї створюють повноцінне середовище для художнього занурення та освіти» [4]. Цифрові перформанси, що реалізуються з використанням відеоарттехнологій, motion capture або стримінгових платформ, дозволяють створювати інтерактивні мистецькі продукти. Наприклад, платформа Twitch [5] використовується митцями не лише як простір для трансляції, але і як засіб колективної творчості. В освітньому процесі це відкриває можливості для проєктного навчання та розвитку креативного потенціалу здобувачів вищої мистецької освіти. Університет мистецтв у Лондоні (UAL) активно застосовує цифрові платформи для реалізації мистецьких курсів. Зокрема, курси з digital performance та віртуального дизайну включають створення VR-перформансів як частину навчального процесу [6].

В Україні також зростає зацікавленість у таких практиках: у межах освітніх програм закладів вищої освіти (ЗВО) мистецького спрямування впроваджуються курси з цифрової графіки, відеоарту, медіамистецтва. Серед ключових проблем інтеграції цифрового мистецтва в освіту варто відзначити нерівномірний доступ до технічного забезпечення, низький рівень цифрової компетентності викладачів та відсутність національної стратегії цифрової мистецької освіти. Водночас розвиток хмарних технологій, зокрема Miro [7], Zoom [8], Mozilla Hubs (яка до 2024 року активно використовувалась для віртуальної колаборації, а нині підтримується спільнотою як open-source проєкт) [9], створює передумови для активнішої взаємодії викладачів і студентів у віртуальному середовищі.

Цікавим прикладом синергії мистецтва, технологій та освітнього потенціалу є виставковий проєкт «Сталеві полотна», представлений у Музеї Сил спеціальних операцій Збройних Сил України, який демонструє, як цифрові технології можуть бути використані для репрезентації національної героїки та патріотичного мистецтва у віртуальному форматі. Завдяки інтерактивному супроводу, мультимедійним рішенням і 3D-візуалізації експозиції переносяться у цифровий вимір, що дозволяє презентувати мистецтво в умовах, коли доступ до фізичних музейних просторів є обмеженим. Як зазначають організатори,

«виставка стала спробою зберегти емоційне напруження фронтової реальності засобами образотворчого мистецтва, адаптованого до цифрового простору» [10]. Цей проєкт дозволяє відвідувачам ознайомитися з мистецькими роботами українських художників, які ілюструють різні етапи героїчного протистояння українського народу армії московських загарбників. Завдяки майстерній бойовій роботі Збройних Сил України, «полотнами» для робіт художників стали уламки ворожої техніки, зокрема російських броньованих штурмовиків, винищувачів, гелікоптерів, танків і БМД. На особливу увагу заслуговує розпис щита, який об'єднав тематику Революції Гідності й початку повномасштабного вторгнення. Ще одна знакова робота – «Чисті душі», присвячена дітям, які загинули під час російської агресії, що експонується разом з іграшками з прифронтових територій [10].

Цей приклад наочно демонструє не лише естетичні можливості цифрових практик, але й їхній потенціал у формуванні ціннісного досвіду та патріотичного виховання через мистецтво. У сучасному світі цифрове мистецтво відіграє роль не лише естетичну, але й соціокультурну. Інтеграція цифрового мистецтва в ЗВО сприяє формуванню національної ідентичності в глобальному контексті. Платформи віртуальної взаємодії дозволяють транслювати українське мистецтво за межі країни, сприяючи культурній дипломатії та міжнародному діалогу. Отже, віртуальні галереї та цифрові перформанси стають невід'ємним інструментом сучасної мистецької освіти. Їхня інтеграція у навчальний процес сприяє формуванню нових компетентностей, розвитку творчості, міжкультурної комунікації та адаптації освітніх практик до викликів цифрової доби.

Узагальнюючи викладене, слід підкреслити, що цифрові інструменти в мистецькій освіті – це не тимчасова адаптація, а стратегічна трансформація освітнього простору. Віртуальні галереї та цифрові перформанси виконують функцію не лише навчальну, але й світоглядну, формуючи нову естетику взаємодії зі світом мистецтва. Освітні заклади, які впроваджують цифрове мистецтво, не просто реагують на виклики часу, а створюють платформу для інноваційного мислення й креативного зростання. Важливою передумовою

подальшого розвитку є наявність цілісної державної політики у сфері цифрової мистецької освіти, підтримка викладацьких ініціатив, модернізація технічної бази та створення умов для сталого професійного розвитку. Успішна інтеграція цифрового мистецтва – це також інвестиція в культурну самобутність і глобальну конкурентоспроможність української освіти.

Список використаних джерел

1. Ferris, M. (2020). Digital Art and Perception. URL: <https://www.researchgate.net/publication/344656180> (дата звернення 27.03.2025).
2. Google Arts & Culture. URL: <https://artsandculture.google.com> (дата звернення 27.03.2025).
3. Museum of Modern Art Digital Collection. URL: <https://www.moma.org/collection/> (дата звернення 27.03.2025).
4. Artsteps: Virtual Exhibitions Platform. URL: <https://www.artsteps.com> (дата звернення 27.03.2025).
5. Twitch. Creative Live Streaming. URL: <https://www.twitch.tv> (дата звернення 27.03.2025).
6. University of the Arts London. Digital Performance Course. URL: <https://www.arts.ac.uk> (дата звернення 27.03.2025).
7. Miro. Online Collaborative Whiteboard Platform. URL: <https://miro.com/> (дата звернення 27.03.2025).
8. Zoom Video Communications. URL: <https://zoom.us/> (дата звернення 27.03.2025).
9. Mozilla Hubs. Virtual Spaces for Collaboration. URL: <https://hubs.mozilla.com> (дата звернення 27.03.2025).
10. Сталеві полотна. Віртуальна експозиція Музею ССО ЗСУ. URL: <https://nuou.org.ua/u/stru/others/muzei/stalevi-polotna.html> (дата звернення 27.03.2025).

Virtual Galleries and Digital Performances: Integrating Contemporary Art into the Educational Process

Abstract. *The article explores the integration of virtual galleries and digital performances into art education. It discusses interdisciplinary approaches, technological tools, and cultural reflections that transform artistic communication. The author emphasizes challenges and opportunities of using digital art to foster critical thinking, cultural identity, and international cooperation in higher education.*

Keywords: *virtual gallery, digital performance, art education, technology, cultural identity*